

rei æstimatio notabiliter decrescere solet. Sequitur Roderic. num. 46.

Ibi: *Imò ubi pretium annua.*

20 Quamquam expressim census sit perpetuus constitutus propter iniquitatem pretii redemptione poterit extingui Roderic. num. 47.

Ibi: *Quintò ubi annui redditus.*

21 Si census solum probetur ex diutina redditus solutione, redimibilis reputabitur, nisi ex apochis, aut aliter constet ex causa census perpetui præstationes annuas processisse. Roderic. sup. numer. 48. Hoc apud nos nullam patitur controversiam propter consuetudinem, ac roboratur ex præmissis numer. 18. Quomodo probetur census per annuas præstationes, tradunt Mascard. concl. 279. Cencius de censib. quest. 81. Roderic. de ann. redditib. lib. 1. quest. 15. à numer. 38. Avendann. de censib. cap. 6. Felician. eod. tract. lib. 2. cap. 5. numer. 42. Qualiter ex temporis cursu per solutiones annuas in futurum inducatur obligatio docet Menoch lib. 3. præf. 131. à num. 38. Rursus de præscriptione adversus creditorem, ac liberatione censuarii per lapsum temporis agunt Avend. cap. 104. Cencius quest. 117. & 118.

SUMMARIUM.

- 1 De retractu latè differentes recensentur.
- 2 Ad retrahendum jure regio novendium assignatur à die perfecti contractus, nec adversus lapsum legalis termini alicui restitutio conceditur. Vide num. 11.
- 3 Hypothesis, de qua disputandum, proponitur.
- 4 Re sub conditione vendita, novendium numeratur à die impletæ conditionis.
- 5 Ampliatur tamen si pendente conditione res tradatur, & transferatur dominium.
- 6 Conditione pendente venditionis, an liceat conjuncto rem patrimonialem etiam conditionaliter retrahere? & num. seqq.
- 10 Si venditionis instrumentum conficiatur, tempus ad retractum à quo die currere incipiat.
- 11 Novendium ad retractum lege concessum an à die celebrati contractus, vel traditionis computetur?
- 12 Intellegitur lex 7. tit. 11. lib. 5. Recopilat.
- 13 Ubi in alienatione rei patrimonialis fraus intervenit, vel simulatio, ne in notitiam consanguineorum perveniat contractus, novendium non præterit, nisi à die scientie illius, cujus interest.
- 14 In locatione ad longum tempus jus retrahendi non competit.
- 15 In emphyteusi an retractui sit locus?
- 16 Si res patrimonialis detur an censum reservativum, an consanguineis jus retrahendi competit? & num. seqq.
- 20 Quid si pactum retrovendendi interveniat.
- 21 Vendente usufructum domino fundi, consanguineus ad retractum nequaquam admittitur.
- 22 Ubi res venditur certo pretio, & ex eo sensus imponitur, duplex contrahitur venditio, duplexque debetur gabella.
- 23 Si res patrimonialis, habita fide de pretio, vendatur, consanguineus ad retractum eodem

modo admittitur, cautione præstita de pecunia suo tempore solvenda.

- 24 Ut consanguineus ad retractum admittatur, non prærequiritur domini translatio, sed quod contractus perfectus sit.
- 25 Si census reservativus clam redimatur in fraudem consanguineorum, qui jus retrahendi habent, novendium computatur à die scientie.
- 26 Si extraneus usufructuarius proprietatem emerit rei patrimonialis, consanguineus solum pro proprietate jus retractus habet.
- 27 Quæ persona habentes jus retrahendi præferantur consanguineo.
- 28 Pensio census reservativi præsumitur correspondere fructibus fundi.
- 29 Novendium ad retractum ubi res cum pacto, de quo supra, num. 3. distribuitur, incipit currere à die perfecti contractus, non à quo census, seu pensio redimitur.
- 30 Utrum consanguineus admittatur ad retrahendum in casu proposito, si censum collocet super re vendita, vel debeat pretium illico representare, & num. seqq.

CAPUT XI.

Plurima quidem hujus singularis controversiæ occasione prælibare de retractu oporteret, sed quia per tempus non licet, satis erit quæ in progressu disceptationis occurrerint, non præmittere; cætera namque affluenter exhibent Pat. Molin. de just. & jur. tract. 2. à disp. 370. Greg. Lop. in l. 42. & 55. tit. 5. part. 5. ubi Hermosil. Ant. Gom. ac Castill. in l. 70. cum. seqq. Taur. Matienz. atque Azeved. in l. 7. cum. seqq. tit. 11. lib. 5. Recop. Tiraq. de utroq. retract. Guttier. Practic. lib. 2. q. 145. cum aliis pluribus, Avend. de censib. ex cap. 87. Parlador. different. 109.

Opus tamen est præmittere, quod consanguineis, ac similibus facultatè retrahendi gaudentibus novendium præfinitur, ut jure suo utantur, quod incipit à die perfecti contractus, non traditionis; eoque elapso tempore, ita excluduntur, ut nec ignorantia, ætas, sexus, aut personæ conditio ad restitutionem proficit. Ita apud nos constituitur l. 7. 8. & 14. tit. 11. lib. 5. Recop. Molin. disp. 370. à num. 21. Guttier. quest. 152. Matienz. in l. 7. gloss. 6. tit. 11. lib. 5. Recop. Hermosil. in d. l. 55. gloss. 8. numer. 24. Parlador. de differ. 109. §. 5. à princip. Azeved. in d. l. 7. Recop. numer. 62. ubi tenet, diem ipsum contractus in termino computari, & sic novendium currere de momento ad momentum, quod valde controversum, ut videre est apud Hermosil. numer. 26. qui dissentientes cumulavit Interpretes. Vide Molin. ex num. 28.

Hypothesis igitur nostræ quæstionis sic se habet: 3 Titius fundum vendit Cajo, qui cum pecunia caret ad pretii solutionem convenit inter eos, ut decem annua penderet donec solveret, venditore interim dominium directum retinente. Idem dubium versatur, si nullo pretio constituto, fundus tradatur, nullum jus retinente domino, sed censu reservativo imposito super eodem fundo cum redimendi facultate. Ambigitur itaque, an à tempore contractus, vel à quo pretium solvitur, aut census redimitur, novendium ad retractum currere incipiat? Hanc controversiam attigerunt Molin. disp. 372. num. 6. Matienz. in d. l. gloss. 1. num. 25. Guttier. sup. quest. 145. numer. 4. Hermosil. in d. l. 55. gloss. 2. n. 10. Azeved. sup. n. 68. Avend. cap. 89. n. 9.

Ad

Ad Num. 1.

4 Vendita re sub conditione, tempus ad retrahendum numeratur non à die contractus, sed conditionis impletæ. Molin. disp. 370. numer. 35. Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 11. numer. 29. vers. Quartus effectus, Azeved. sup. numer. 67. Arias in l. 70. Taur. num. 31. Guttier. quest. 153. num. 3. Matienz. sup. gloss. 6. num. 37. Hermosil. d. gloss. 8. num. 30.

Ibi: *Nec refert, traditionem rei vendita.*

5 Quatenus res sub conditione vendita, eventu pendente, tradatur emptori; diem tamen ad retrahendum nisi post implementum conditionis non labuntur. Ant. Gom. ubi proximè, ubi ampliatur, et si dominium transferatur. Matienz. numer. 41. Guttier. d. quest. 153. num. 4. vers. Verum hæc, Molin. num. 37. Azeved. ubi proximè, ac Hermosil. d. num. 30.

6 Sed utrum pendente conditione, consanguineus ad retrahendum etiam conditionaliter admittatur, inquiramus. Affirmant, præsertim si ad traditionem sit devenit, post Tiraquellum Azeved. ibidem, Molin. num. 38. Matienz. de gloss. 6. n. 40. Guttier. d. n. 4. Hermosil. num. 31. Sed contrarium tenet Ant. Gom. d. num. 29. vers. Quartus effectus, Cifuentes. in l. 70. Taur. vers. Vigesimo nono dubitatur: quæ sententia juri magis consona ex sequentibus videtur. Primò, quia lex desert jus retrahendi, perfecta venditione, quæ perfectio minimè contingit ante conditionis implementum, ideo nec dies ad retrahendum antea labuntur, ut fert communis; unde consanguineus ad retractum, pendente conditione jus habere non potest, nec illud præstat traditio rei conditionaliter vendita, cum non fiat venditionis gratia, ut ait Ant. Gom. licet dominum transferatur.

7 Secundò facultas retrahendi tribuitur proximiori consanguineo sub tempore perfecti contractus, ideo ante impletam conditionem proximitas dignosci nequit; fortè enim proximior cum sub conditione res vænibat, tempore impletæ conditionis ab alio removetur, ut si frater vendentis retraheret, ac postea filius huic nasceretur, cujus nomine retractus si peteretur, obtinebitur patruo excludo, l. 8. tit. 11. lib. 5. Recop.

8 Tertiò, si plures existerent venditoris consanguinei gradu diversi, & secundus, vel tertius ad retractum admitteretur, proximore tacente, hic posset, adveniente conditionis eventu, admissum excludere, atque ita omnia circa retractum gesta redirentur illusoria, ex quo aut prior opinio est rejicienda, aut saltem coarctanda ad proximiorum tempore conditionis contractus; nam quandiu proximior non excluditur, remotiori consanguineo non patet aditus, d. l. 7. tit. 11. lib. 5. Recop.

9 Quartò si admitteretur aliquis ad retractum pendente conditione, & jus quereretur aliquod, posset, evenire ut res patrimonialis ad extraneum, renitentibus consanguineis, perveniret; nam si post depositam pecuniam, aut cautionem præstitam consanguineus decederet, extraneo hærede instituto, hic existente conditione, cum in jus defuncti succederet, rem per retractum consequeretur, quam cum jure hereditario obtinisset, venditoris conjuncti auferre non

valerent. Tandem leges jus retractus concendentibus inter odiosas recensentur, ut cum communiori concludit Tiraquel. de retract. lignag. in præfat. num. 60. cui adhæret Matienz. in d. l. 7. gloss. 1. num. 14. quapropter ampliari non debent. Cum igitur per nostras regias constitutiones jus retrahendi sit coarctatum ad novendium post perfectam venditionem, concedendum non est tempus plurium mensium, seu annorum, quod inter contractum, & conditionis implementum intercedere potest. Et est observandum, quod Tiraquellus oppositæ opinionis author, quem nostrates sequuntur, loquitur consequenter, dum docet terminum retractus currere à die conditionalis contractus, seu traditionis: sed qui aliud tumentur laudati supra num. 4. §. 6. inconsequentiam quandam incurere videntur, dum tempus preterire ad retractum inficiantur, & redimendi facultatem concedunt. Utrumque rectè Ant. Gom. denegavit, Tiraquello omnino contrarius.

Si de emptione fiat instrumentum, quaeritur num. 10 novendium computetur à die celebrati contractus, vel confectæ scripturæ? Et distinguitur ita: vel scriptura respicit ad perfectionem contractus, quia non aliter contrahentes se obligare statuerunt; vel solum deservit ad probationem emptionis jam initæ. Priore casu inspicitur dies instrumenti; posteriore, contractus celebrati, quo pacto concordari possunt opiniones inter se pugnantes, de quibus Molin. disp. 370. à num. 26. Guttier. Practicar. lib. 2. quest. 152. num. 1. vers. Ex quibus non bene, Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 2. num. 17. Parlador different. 109. §. 5. à num. 5. Hermosil. in l. 55. gloss. 8. num. 29. tit. 5. p. 5. Quando scriptura facta intelligatur ad perfectionem, vel ad probationem contractus, tradit latè Hermosil. in l. 6. gloss. 1. eod. tit. 5.

Ad Num. 2.

Novendium lege præscriptum ad retractum, à quo venditio perficitur, consanguineis, ac similibus incipit præterire, ut cum D. Covar. tenuerunt Molin. sup. n. 25. Guttier. ubi proximè, vers. Sed contraria, Matienz. in l. 7. gloss. 6. num. 10. tit. 11. lib. 5. Recop. Azeved. ibi, num. 63. Lassarte de decim. vendit. cap. 3. num. 4. Parlad. d. §. 5. n. 3. Avendann. de censib. cap. 89. n. 5. Hermosil. in l. 55. gloss. 8. n. 24. tit. 5. p. 5. A qua communi, ac in praxi recepta opinione cum aliis, quos refert Guttier. d. q. 152. num. 1. dissentit Ant. Gom. in l. 70. Taur. num. 16. probans terminum retractus à die veræ, ac realis traditionis computandum: quod æquissimè admirandum putarem, si de ignorantia contractus saltem probabilibus conjecturis appareret. Et cum hic contractus solo consensu perficiatur, & privatim soleat celebrari, verosimile est, quod infra novendies in notitiam consanguinei, cujus interest, non pervenerit, præsertim in Curia ac Civitatibus multitudine habitantium insignibus: quapropter beneficium retractus plerumque illusorium redderetur. Non ita in traditione facile contingit rei immobilis, quæ palam fit per possessionis apprehensionem, quæ latere non potest. Qua ratione Ant. Gom. num. 17. edocuit, novendium non currere à die fictæ traditionis, velut per constitutum, quia cum in animo consistat, percipi nequit.

Nec refragatur lex 7. tit. 11. lib. 5. Recopil. 12 ibi, *Y despues que fuere vendida hasta nueve dias*: cui communis opinio nititur, quoniam constitutio procedit, supposita scientia consanguinei,

guinei, ut patet ex lege 8. sequenti, quæ jus novum induxit, auferens ignorantibus restitutionis auxilium, quod antea juxta dictam legem 7. concedebatur. Ex quibus communis cum Ant. Gomezii sententia sic potest conciliari, ut illa obtineat in sciente contractum, hæc ut ignorante: quod æquitati, ac rationi consonum videtur.

13 Si quis rem patrimoniale clam, seu fraudulenter vendiderit, ne ad aures consanguinei alienatio perveniat, novendum non labetur, nisi à die scientiæ ejus cujus interest, quæ per emptorem probari debet. Guttier. num. 3. Parlad. num. 4. Azeved. num. 63. Hermof. num. 33. Idem juris erit juxta opinionem Ant. Gomezii, si traditio clandestinè fiat, aut si simuletur non venditionis causâ fieri, sed locationis, precarii, vel donationis.

Ad Num. 3.

14 Rem ad longum tempus locatam consanguineus retrahere nequit. Avendann. d. cap. 89. numer. 8. Hermof. in d. l. 55. gloss. 2. n. 10. Mathienz. latiffimè in l. 7. gloss. 1. ex num. 10. ubi etiam de locatione in perpetuum tenet idem: & quanvis. num. 14. aliud sensisse D. Covar. asserat, non est ita, quia noster Præses ad finem hujus numeri non est loquutus de locatione, sed de emphyteusi, ac de censu reservativo irredimibili, in quibus retractui locum fore resolvit, locationis nulla facta mentione.

15 Quoad emphyteusim D. Covar. edocuit, consanguineum ad retractum admittendum, cui accessit Molin. disp. 371. num. 4. Albornoz de contract. l. 3. tit. 3. de retr. Sed contrarium apud nostrates prævaluit, quod tuentur Guttier. Practic. lib. 2. q. 145. num. 1. vers. Nihilominus tamen, Avend. sup. numer. 1. Castill. in l. 74. Taur. Azeved. in l. 7. num. 11. tit. 11. lib. 5. Recopilat. Parlad. differrent. 109. §. 4. num. 9. Hermof. in d. l. 55. gloss. 2. num. 10. plenè Matienz. ubi proximè, quod ex dicendis statim comprobabitur.

16 De censu reservativo, cum scilicet quis non constituto pretio rem patrimoniale alienat; nullo dominio reservato, ac convenit de annua quantitate solvenda alienanti in perpetuum, ubi sicut præmissimus, nulla venditio contrahitur: hoc igitur casu quæstionis est, num pateat retractui locus? D. Covar. in affirmantem abiit sententiam, cui accedit Avend. de censib. cap. 89. n. 7. asserens id extra dubium consistere, cum alienans directum dominium sibi non reservaverit.

17 Negantem verò amplexus est Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 372. num. 1. ac tenet, licet subdubius, Guttier. ubi proximè, num. 2. quæ probabilior videtur; nam cum leges, quæ retractum concedunt, odiosæ censeantur, ut plerisque placeat, extensione juvari non debent, nec ad alios casus præter venditionem, de qua constitutiones Regiæ loquuntur, ampliari. Greg. Lop. in l. 55. gloss. 4. tit. 5. p. 5. ubi Hermofilla num. 1. qui refert alios. Ant. Gom. in l. 70. Taur. numer. 1. Præsertim cum hic contractus similis venditioni non sit, sed permutationi; datur enim res pro censu, seu jure percipiendi annuam pensionem; nec in permutatione, quanquam utrumque transferatur dominium, retractus admittitur, l. 7. tit. 11. lib. 5. Recopil.

18 Præterea ad rejiciendam legis extensionem juvat efficaciter diversitatis ratio, quæ inter hunc contractum, & emptionem reperitur: in hac

enim nihil interest vendentis, an ab hoc, vel ab illo pretium sibi numeretur; in illo, quia tractum successivum habet in perpetuum, mutatâ personâ censuarii, potest fieri deterior conditio creditoris, eique magis expedire extraneum, quam consanguineum censuarium habere, aut propter tutiorem cautionem, ut propter faciliorem exactionem pensionum, quam inter conjunctos non ita acriter decet exercere: quapropter retractus debet denegari, quem jura cum venditoris detrimento, seu alienantis nunquam concedunt. Nec ad rem facit quod per eum census contractum transit in censuarium cum utili dominium directum, resque profus extra familiam alienatur; nam idem in permutatione contingit, in qua nullus patet retrahentibus aditus, ut mox prædixi. Adde quæ expendantur infra, n. 32.

Suam quam sustinemus, sententiam limitat 19 Molina, si is cui res traditur, partim pecuniâ numeratâ partim censu reservativo constituto alienanti satisfaciatur; tunc siquidem si soluta quantitas exsuperet annui redditus æstimationem, quia venditio contracta intelligitur, retractui locus erit. Sic in simili de emphyteusi tenent Mathienz. in l. 7. gloss. 2. n. 10. tit. 11. lib. 5. Recop. Parlad. differrent. 109. §. 4. num. 10. Bernard. Bag. disp. de retract. vers. Quarta conclusio. Idem videtur respondendum, si pecunia soluta, & census ejusdem sint æstimationis; nam propter usum frequentem contractus, venditio celebrata censetur, penso itidem familiæ favore, ut bona conserventur in illa.

Ibi: Ego verò etsi videam.

Supposito ex communi sententia, quod in em- 20 phyteusi, ac censu reservativo retractus excluditur, id restringit D. Cov. quoties conceditur in utroque contractu redimendi facultas; nam præsumitur simulata venditio, habita fide de pretio, ut donec illud solvatur annua pensio præstetur. Sequuntur. Avendann. cap. 89. ex num. 2. Guttier. d. q. 145. num. 4. Ursill. ad Afflic. decij. 72. n. 11. Hermof. in l. 55. gloss. 2. num. 10. tit. 5. p. 5. Et licet satis probabiliter contra communem sentiat Molin. disp. 372. in fin. retractum denegandum, nisi ex circumstantiis fraudem intervenire apparuerit, non est tamen ab illa recedendum, ne dolosis machinationibus aditus relinquatur, quibus facile legis provisio illuderetur. In his tamen ambiguis quæstionibus de quibus actum est, propter Interpretum disensum æstimo, non parum judicis arbitrio deferendum, qui causâ, pensâ modo hanc, modo illam, prout æquitas suggererit, sententiam amplectatur; nam ubi magnificam domum illustri familiæ in extraneum alienari contingat, æquissimum erit retractus leges ampliare, sicut ipsas restringere, cum consanguineus inops, aut potens retrahere intendit rem in emphyteusim, vel censum concessum cum alienantis detrimento, ob difficilem exactionem. Faciunt quæ tradit Mathienz. in l. 7. gloss. 3. n. 6. tit. 11. lib. 5. Recop.

Ad Num. 4.

Si usufructus rei patrimonialis vænierit, con- 21 sanguineus jure retractus uti nequibit. Guttier. Pract. lib. 2. quæst. 147. Mathienz. in l. 7. gloss. 1. num. 32. tit. 11. lib. 5. Recop. Azeved. ibi, num. 13. Hermof. in l. 55. gloss. 2. n. 11. tit. 5. p. 5. Montalv. in l. 13. gloss. magn. col. 11. vers. Item quero, an habeat locum ista lex in usufructu, tit. 10. lib. 3. for. Castill.

Castill. contr. lib. 1. de usufruct. cap. 74. num. 18. quod ampliant usum, habitationem, & similia. Nec imminet periculum consolidationis, si dominus proprietatem venderit, quia fructuarius nec habet jus ad retractum, nec ut consanguineo, aut aliis in concursu præferatur. Ant. Gom. in l. 70. Taur. n. 34. Castill. cum aliis n. 37. Guttier. q. 166. n. 2. Mathienz. in l. 13. gloss. 3. n. 11. tit. 11. lib. 5. Recop. Molin. de just. & jur. disp. 371. num. 4. Hermof. ubi proximè. Imò si fructuarius proprietatem emerit, eam consanguineus poterit retrahere. Ant. Gom. sup. Castill. num. 23. D. Covar. inf. num. 7.

Ad Num. 5.

22 De hoc & aliis fundamentis consule Molin. disp. 372. n. 6. 7. & alios quos laudavi n. 3. Nec dubium est, quin in specie proposita duplex contrahatur venditio alia fundi, seu alterius rei, & alia census consignativi; utraque pura, non habitâ fide de pretio: nam etsi pecunia non appareat, tamen per traditionem brevis manus intelligitur primus venditor nummos recepisse, iterumque eos in pretium annui redditus retradidisse; unde duplicem gabellare deberi, rectè probat Molin. disp. 382. num. 3. Lassart. de decim. vend. cap. 10. n. 47. Roderic. de ann. reddit. lib. 2. q. 22. num. 30. Nec de reservatione directi domini curandum, quæ impertinens est, nullumque effectum potest operari, ut res aliquando ad venditorem revertatur.

Ibi: Quod si hæc venditio censetur.

23 Si res patrimonialis, habitâ fide de pretio, vendatur, consanguineus statim ad retractum admittatur, cui novendum à die perfecti contractus currit, ac cautione præstita de solvendo pretio ad tempus conventum, rei dominium acquirit, l. 11. tit. 11. lib. 5. Recop. ubi Azeved. & Mathienz. Ant. Gom. in l. 27. Taur. num. 22. Hermof. in l. 55. gloss. 8. num. 18. tit. 5. p. 5.

Ad Num. 6.

24 Adde Molin. disp. 372. n. 7. Ad retractum non desideratur domini translatio, sed contractus perfectio. Nec in venditione, etsi res tradatur, emptor dominium quærit ante pretium numeratum, nisi de illo fides habeatur, l. Quod vendidi 19. de contr. empt. l. Si procurator 5. §. 1. de jur. fsc. l. Procuratoris 5. §. Sed etsi dedi, de tribut. action. l. 46. tit. 28. part. 3. Mozzius de contract. tract. de emption. tit. de substant. empt. n. 32. & 77. Ant. Fab. in ration. d. l. Quod vendidi, & alii plures apud Hermof. in d. l. 28. gloss. 1. n. 1. tit. 5. p. 5. quod cum sit de natura contractus, reservatio domini frustra adjicitur, ideo nihil valet operari. Surd. decij. 220. à num. 11. Gratian. discept. cap. 523. num. 1. cum seqq. Bald. in rubric. num. 13. C. de contr. empt. nam regulariter expressio ejus quod tacite inest, nihil operatur, nec formam aut naturam actus immutat, l. 3. C. de fidejussorib. l. Hæc verba 3. de leg. 1. l. In conditionibus 19. §. 1. l. Aliquando 107. de condit. & demonstr. Mantic. de conjectur. ult. vol. hb. 5. tit. 6. num. 5. Carleval. de judic. tit. 3. disp. 8. num. 63. Barbosa cum pluribus axiom. 89. num. 15. Ad hæc constitutio Regia ut retractum concederet, non respexit ad dominium D. de Faria Novæ Addit. ad Covar. Tom. II.

translationem, sed ad perfectionem contractus, à qua novendum computandum decrevit lex 7. tit. 11. lib. 5. Recopilat.

Vers. Tertio hæc ipsa opinio.

Hæc prænotavimus sup. à, num. 22.

Vers. Quarto idem apparet.

25 Adde Molin. disp. 372. num. 8. Guttier. Pract. lib. 2. q. 145. num. 5. & alios recensos supra num. 3. Sed adhuc in ipso venditionis contractu eadem fraus potest intervenire ad exclusionem consanguinei, ut præmissi supra, n. 12. & sicut novendum non labitur, nisi à die scientiæ, quando clanculum venditio contrahitur, ut prædixi n. 13. idem observaretur si redemptio census fraudulenter celaretur.

Vers. Quinta ratio ex precedentibus.

Junge tradita sup. n. 22. Molinam, & cæteros jam commemoratos.

Vers. Sexto eandem sententiam.

Adverte ad ea, quæ D. Covar. paulò post, n. 8. vers. Sed & si quis, docet pro hujus rationis declaratione.

Ad Num. 7.

Hoc tradidimus num. 21. in fin. de quo latiffimè 26 disputans Mathienz. in d. l. 7. gloss. 1. à n. 35. Molin. disp. 371. n. 9. Nec dubium est, quin consanguineus nudam proprietatem duntaxat avocare valeat per retractum, qui non confert retrahenti, nisi quod venditor habuit, & vendidit; nec emptori aufert, quod per venditionem non obtinuit, qualis est usufructus, de quo agimus.

Ad Num. 8.

Planè nihil conducit ad quæstionem nostram 27 (ut D. Covar. animadvertit) lex 13. tit. 11. lib. 5. Recop. ubi cavetur, quod consanguineo quoad retractum præferatur dominus directi domini, superficiarius, & habens partem in re vendita: quod procedit cum hi ex diversa causa, seu contractu dominium obtinuerunt, non si ex ipsa venditione, quam per retractum consanguineus infringere, seu retractare conatur. De cujus constitutionis intellectu videndi Azevedus, & Matienzus ibi, Molin. disp. 371. n. 3. Ant. Gom. in l. 70. Taur. numer. 31. ubi numer. 32. & 33. observat inter proprietatis dominium, & fructuarium non dari retractum, quem solus obtinet ipsius usufructus particeps, ut plenè per Castill. lib. 1. controvers. cap. 74. à num. 27. nam & consanguineus eo jure caret, ut prænotatur num. 21. Hæc de commoditate usufructus quæ à fructuario vendi potest.

Vers. Sed & si quis.

Hæc in non fructiferis locum habere possunt, 28 nam in frugiferis pensio præsumeretur coæquari fructuum æstimationi, quos regulariter producere solet.